

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

250007

ผลิตภัณฑ์ขอการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ขอเครื่องช่วยหน้าขบบริการปฐมภูมิ
โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยขอนแก่น

กรรณิการ์ เบ็ญนุทธี

จิตขานีพนธ์ สอนฉบับสทิทวิชชาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาโทพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

60025467A

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

250007

ผลลัพธ์ของการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ
โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร

กรรณิการ์ เจริญฤทธิ์

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
พฤษภาคม 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลลัพธ์ของการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนครสวรรค์” ของ
กรณีการ เจริญฤทธิ์ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์

.....ประธาน
(ดร. รุติอาภา ตั้งคำวานิช)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงนุช โอบะ)

.....กรรมการ
(นายแพทย์ ธนกร ลักษณะัสมยา)

.....กรรมการ
(ดร. ดวงพร หุ่นตระกูล)

อนุมัติ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คินีนิจ ภูพัฒน์วิบูลย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๑๑ พฤษภาคม 2555

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนุช โอบะ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และสนับสนุนให้กำลังใจอย่างดียิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายแพทย์ธนกร ลักษณะสมยา ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อมูล และชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ฐิติอาภา ตั้งคำวานิช ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.ดวงพร หุ่นตระกูล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน นพ.นนท์ ไสววัฒนะ ดร.วรวรรณ ทิพย์วาริรมย์ และคุณรัชดา พิพัฒน์ศาสตร์ ที่กรุณาแนะนำและเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามในการสร้างเครื่องมือวิจัย และขอขอบพระคุณ คณะกรรมการจริยธรรมเกี่ยวกับการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนเรศวรที่กรุณารับรอง และเห็นชอบให้ดำเนินการวิจัย และขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและเจ้าหน้าที่ ทั้ง 6 ตำบล ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย จนเสร็จสิ้นกิจกรรมการดำเนินการวิจัย

ขอขอบพระคุณ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่สนับสนุนการศึกษาในครั้ง นี้ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร รวมทั้งหัวหน้าหน่วยพัฒนาเครือข่ายปฐมภูมิฯ และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุนด้านเวลาเพื่อการศึกษา

ที่สำคัญที่สุด คือ กำลังใจจากครอบครัว บิดา มารดา ที่คอยเป็นกำลังใจ และส่งเสริมสนับสนุนทางการศึกษา แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา จนกระทั่งการดำเนินการวิจัยสำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องสักการบูชา คุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

กรรณิการ์ เจริญฤทธิ์

ชื่อเรื่อง	ผลลัพธ์ของการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของเครือข่าย หน่วยบริการปฐมภูมิ โรงพยาบาลมหาวิทาลัยนเรศวร
ผู้วิจัย	กรรณิการ์ เชิงยุทธ์
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนุช โอบะ
กรรมการที่ปรึกษา	นายแพทย์ธนกร ลักษณะน์สมยา
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ พย.ม. สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน, มหาวิทาลัยนเรศวร, 2555
คำสำคัญ	โรคเบาหวานชนิดที่ 2 ผลลัพธ์ของการดูแล เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ

บทคัดย่อ

250007

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาผลลัพธ์การจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของหน่วยบริการปฐมภูมิ เครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทาลัยนเรศวร (2) ศึกษาการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของหน่วยบริการปฐมภูมิในเครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทาลัยนเรศวร (3) เปรียบเทียบผลลัพธ์การจัดการบริการของผู้ป่วยนอกของหน่วยบริการปฐมภูมิ เครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทาลัยนเรศวร (4) เปรียบเทียบการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามการรับรู้ของผู้รับบริการของหน่วยบริการปฐมภูมิ เครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทาลัยนเรศวร (5) เปรียบเทียบการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามการรับรู้ของผู้ให้บริการของหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทาลัยนเรศวร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 จำนวน 290 คน และแพทย์/พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 14 คนซึ่งเป็นผู้ป่วยและบุคลากรของหน่วยบริการปฐมภูมิ เครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทาลัยนเรศวร เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ชุด ได้แก่ 1) แบบสอบถามการให้บริการผู้ป่วยนอกของหน่วยบริการปฐมภูมิ 2) แบบบันทึกระดับน้ำตาลในเลือด (FBS และ HbA_{1c}) 3) การจัดการบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามการรับรู้ของผู้รับบริการและผู้ให้บริการ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน แบบสอบถามชุดที่ 1 และ 3 มีค่าความเที่ยง 0.81 และ 0.94 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ One Way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า

การจัดบริการดูแลผู้ป่วยนอกโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของหน่วยบริการปฐมภูมิ เครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี ระดับน้ำตาลในเลือด (FBS) และระดับน้ำตาลสะสม (HbA_{1c}) มีการควบคุมระดับน้ำตาลได้ดี FBS เฉลี่ย 3 ครั้ง เท่ากับ 118.03 ± 23.35 และ HbA_{1c} เฉลี่ยเท่ากับ 7.08 ± 1.87 การจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามการรับรู้ของผู้รับบริการด้านการสนับสนุนการดูแลตนเอง ด้านการออกแบบระบบบริการ ด้านระบบการสนับสนุนการตัดสินใจ ด้านระบบสารสนเทศทางคลินิก ด้านการเชื่อมโยงแหล่งสนับสนุนในชุมชน และด้านนโยบายองค์กรสุขภาพอยู่ในระดับมาก ผลการจัดบริการดูแลผู้ป่วยนอกโรคเบาหวานชนิดที่ 2 จำแนกตามหน่วยบริการ ไม่มีความแตกต่างกัน ระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 จำแนกตามหน่วยบริการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ด้านการสนับสนุนการดูแลตนเอง ตามการรับรู้ของผู้รับบริการจำแนกตามหน่วยบริการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ส่วนการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ทั้ง 5 ด้านตามการรับรู้ของผู้ให้บริการ ได้แก่ ด้านการออกแบบระบบบริการ ด้านระบบการสนับสนุนการตัดสินใจ ด้านระบบสารสนเทศทางคลินิก ด้านนโยบายองค์กรสุขภาพ และด้านการเชื่อมโยงกับชุมชน จำแนกตามหน่วยบริการ พบว่ามีความแตกต่างกัน

การจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ในหน่วยบริการปฐมภูมิ เครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร จึงควรพัฒนาให้มีการจัดบริการดูแลใกล้เคียงกัน

Title CARING OUTCOMES OF PATIENTS WITH TYPE 2 DIABETES BY CONTRACTING UNIT OF PRIMARY CARE, NARESUAN UNIVERSITY HOSPITAL.

Author Kannika Cherngyooth

Advisor Assistant Professor Dr. Nongnut Oba, RN, Ph.D.

Co-Advisor Dr. Thanakorn Laksomya, M.D.
Thai Medical broad in Cardiology.

Academic Paper Thesis M.N.S. in Community Nurse Practitioner, Naresuan University, 2012.

Keyword Type 2 diabetes, Effectiveness, Contracting unit of primary care, Service Outcome

ABSTRACT

256007

The purposes of this descriptive research were (1) to study services outcome of type 2 diabetes patients in contracting unit of primary care, Naresuan University Hospital (2) to study service management outcome of type 2 diabetes patients in contracting unit of primary care, Naresuan University Hospital (3) to compare services outcome of type 2 diabetes patients in contracting unit of primary care, Naresuan University Hospital (4) to compare service management outcome of type 2 diabetes patients by patient perception. (5) to compare service management outcome of type 2 diabetes patients by health care provider perception. The samples were patients and health care workers of contracting unit of primary care, Naresuan University Hospital included 290 type 2 diabetes patients were selected by stratified simple random sampling and health care providers

were 1 medical doctor and 13 professional nurses. The research questionnaires comprised 3 sets ; out patients service questionnaire ; FBS and HbA_{1c} form ; service management questionnaire. The content validity were proved by family medical doctor, nurse instructor and nurse who experted in type 2 diabetes patients care. The reliability of questionnaires (out patients service questionnaire, service management questionnaire) were 0.81 and 0.94, respectively. The data were analysed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and One Way ANOVA.

The findings were as follows.

1. The mean score of the services outcome in each health promotion hospital, satisfaction of patients and health care provider were at high level , FBS and HbA_{1c} were well control, average score of FBS level was 118.03 ± 23.35 and HbA_{1c} level was 7.08 ± 1.87 . Service management of type 2 diabetes patients by patient perception and Health care provider were high.

2. No statistically significant difference of service outcome and health care provider satisfaction between health promotion hospital (HPH.) in contracting unit of primary care, Naresuan University Hospital, but there were statistically significant difference in both FBS and HbA_{1c} at $p < .001$ among HPH. Moreover, it was statistically significant difference of patient satisfaction in self management support aspect of each HPH at .05 level.

These finding suggested that contracting unit of primary should comparable develop type 2 diabetes care of HPH.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ที่มาของสมมติฐาน.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับหน่วยบริการปฐมภูมิ	21
รูปแบบการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง.....	26
แนวทางการจัดบริการดูแลโรคเรื้อรังใน รพ.สต.....	34
ความพึงพอใจในระบบบริการสุขภาพ	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	68
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	70
การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	72
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 และแพทย์/พยาบาลวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 .	76
ส่วนที่ 2 ผลลัพธ์การจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของหน่วย บริการปฐมภูมิ เครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร.....	82
ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบผลลัพธ์การจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของหน่วยบริการปฐมภูมิ เครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย นเรศวร.....	92
5 บทสรุป.....	96
สรุปผลการวิจัย.....	97
อภิปรายผล.....	100
ข้อเสนอแนะ	108
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	108
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	114
ประวัติผู้วิจัย.....	152

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร.....	69
2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 จำแนกตามหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร.....	77
3 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างแพทย์/พยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร	81
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดบริการผู้ป่วยนอกจำแนกตาม รพ.สต.ในการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของหน่วยบริการปฐมภูมิ เครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร	83
5 ระดับน้ำตาลในเลือดและระดับน้ำตาลสะสมของการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของหน่วยบริการปฐมภูมิ เครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร จำแนกตาม รพ.สต.....	84
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามการรับรู้ของผู้รับบริการ ด้านการสนับสนุนการดูแลตนเอง.....	86
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามการรับรู้ของผู้ให้บริการ.....	88
8 การเปรียบเทียบผลลัพธ์การจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 และระดับน้ำตาลในเลือด (FBS, HbA _{1c}) ของหน่วยบริการปฐมภูมิ เครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร.....	90
9 การเปรียบเทียบการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามการรับรู้ของผู้รับบริการในแต่ละหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร.....	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 การเปรียบเทียบการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามการรับรู้ของผู้ให้บริการในแต่ละหน่วยบริการปฐมภูมิ ในเครือข่ายโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร	92
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามการรับรู้ของผู้ให้บริการ ด้านการสนับสนุนการดูแลตนเอง.....	135
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามการรับรู้ของผู้ให้บริการ ด้านการออกแบบระบบบริการ.....	138
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามการรับรู้ของผู้ให้บริการ ด้านระบบการสนับสนุนการตัดสินใจ.....	143
14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามการรับรู้ของผู้ให้บริการ ด้านระบบสารสนเทศทางคลินิก.....	146
15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตามการรับรู้ของผู้ให้บริการ ด้านการเชื่อมโยงแหล่งสนับสนุนในชุมชน.....	148
16 การจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของผู้ให้บริการ ด้านนโยบายองค์กรสุขภาพ.....	150

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 หุ่นส่วนระหว่างผู้ป่วยและครอบครัว ชุมชน และระบบบริการสาธารณสุข	27
2 รูปแบบการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง.....	28
3 แบบแผนการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง.....	31
4 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	66